

“Laiks ir daudz vērtīgāks par naudu”

✂ Daina Tāfelberga, “Kurzemnieks”

Tā saka pianists, komponists un pedagogs, kuldīdznieks sestajā paaudzē TOMS MIKĀLS. Laika trūkuma dēļ dzimtajā pusē viņam tagad sanāk būt ļoti reti un arī tad tikai uz īsu brīdi. Viens no tādiem bija nu jau par tradīciju kļuvis festivāls “Kuldīga Piano”, kurā jaunais mūziķis tradicionāli piedalījās ar performanci “Pianists parkā”.

– Vai parkā spēlēt ir citādāk nekā koncertzālē?

– Savā ziņā tas ir unikāli, jo visu laiku ir kādi blakus troksniši – ieķercas vārna, es viņu respektēju, saspēlēju vai pagaidu, cik ilgi tā turpinās. Tad moči aizrūc garam. Vējš uzpūš, ar rokām to jūtu. Pārsvārā es improvizēju, tikai mazliet pieturoties pie standarta. Improvizācijas procesā nevar pateikt skaņdarba izpildījuma ilgumu, jo tu esi tadā stāvoklī, kad nav ne laika, ne telpas. Pulksteni neskatoties, ar visiem vārnas ķērcieniem un citām skaņām koncertu pabeidzu precīzi laikā, kas man bija atvēlēts. Vēl viens mans improvizācijas novērojums – pat ja ļoti sāp galva vai ir citas veselības problēmas, tas viss pāriet, tiklīdz piesēdies pie klavierēm un sāc improvizēt. Pēc pusstundas vai stundas pēkšņi atpocies, ka nekādu sāpju vairs nav bijis. Iespējams, tāpēc, ka šajā laikā nav pienākusi negatīvā informācija. Tāds terapeitisks efekts gan pašam, gan tiem, kas klausās mūziku.

– Vai džeza improvizācija ir jūsu amplitūras pie klavierēm?

– Klasiku arī var improvizēt, un daudzi to dara. Tāpat daudziem ir tehniski perfekta spēle, tik apbrīnojami kristāldzidra. Bet viņi jūtas tā kā bēdīgi, ka nemāk improvizēt. Gan viens, gan otrs ir vienlīdz labi, ja tas notiek nepiespiesti, jo mūzikā var izpausties dažādos veidos. Ja man noliek notis priekšā, es uzreiz sāku justies slikti. Jau no bērnības man tāda kā nošu disleksija. Nu jau vairāk nekā 25 gadus spēlēju, protams, nolāsīt materiālu varu, ritmu noplaukšķināt. Bet ir ļoti grūti kā ar skeneri noskenēt. Otra liela problēma man ir nospēlēt skaņdarbu tieši tā, kā otrs izdomājis. Lai to izdarītu, man pašam sevi visu laiku jāmēģina pieminēt. Taču man negribas mānīties, esmu pieradis domāt un radīt pats.

– Vai nošu nelasīšana nebija būtisks traucēklis pašam un apgrūtinājums skolotājiem mūzikas skolā?

– Kuldīgas mūzikas skolā klavieres spēlēt man mācīja brīnišķīga skolotāja – Daiga Šmēdiņa. Paldies viņai par neiedomājamo pacietību! Negāja man viegli. Gadus septiņus jau biju nomocījies. Redzu notis, sāku spēlēt, bet galvā komponējas kaut kas cits. Sajūta apmēram tāda, kā lasot tekstu, burti mainās vietām.

Pusgadu pirms mūzikas skolas beigām skolotāja aizveda mani uz džeza koncertu Liepājā. Pianists spēlēja dažādus džeza standartus, kaut ko improvizēja. Kad beigās izsauca uz bis, viņš sāka spēlēt no “The Beatles” repertuāra. Neatceros, tieši kuru skaņdarbu, bet melodiju uzreiz atpazīnu, vienlaikus izpildījums pilnīgi atšķīrās no oriģināla. Tajā mirklī nāca atklāsme, tāds spuldzītes iedegšanās moments, kas īsti

LAILAS LIEPIŅAS FOTO

“Ja cilvēks iedomājas klavieres un viņam uzreiz ienāk prātā Toms Mikāls, tas nozīmē, ka man vienmēr būs darbs,” saka pianists.

VIZĪTKARTE

Toms Mikāls

◊ 32 gadus jauns komponists, džeza pianists un improvizētājs, pedagogs.

◊ Bakalaura grādu ieguvis Prinča Klausa konservatorijā Groningenā (Nīderlandē).

◊ Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas skolas džeza klavierspēles skolotājs, topošajiem mūziķiem pasniedz desmit mācību priekšmetus.

◊ Toma Mikāla džeza kvinteta (šobrīd kvarteta) dibinātājs. Muzicē Kristīnes Prauliņas grupā “The Soulful Crew”, kā arī citās apvienībās.

◊ 2021. gadā izdevis debijas miniatūralbumu “Teikas”.

man vajadzīgs. Pēc tam es sāku daudz vairāk trenēties, savos 13 gados tā vēl nekad nebiju spēlējis, augu dienu pie klavierēm sēdēju.

– Vai tas koncerts pusaudža gados bija klikšķis, kas pavēra tālāko ceļu, lai kļūtu par džeza pianistu un arī šī stila mūzikas skolotāju?

– Lielākoties esmu džeza pianists, bet diezgan daudz sadarbojos ar populārās mūzikas izpildītājiem. Darbojoties kā pavadošajam mūziķim, pavērušas lielas iespējas. Bet joprojām – līdz brīdim, kad man noliek priekšā notis un vajag precīzi nospēlēt. Tas manī rada nežēlīgu diskomfortu. Man ļoti patīk klasiskā mūzika, labprāt klausos un baudu citu izpildījumā.

– Kas šodien ir populārā mūzika?

– Pēc definīcijas joprojām tā mūzika, ko

visvairāk klausās. Ja kādreiz tas bija viens stils, piemēram, vienubrid svings, vēl agrāk tikai klasiskā mūzika, tad šodien daudz kas mainījies, kaut kas izzudis vai no jauna uznācis, saplūdis kopā.

Kad mācījos pamatskolā, popmūziku klausīties nebija stilīgi. Visi klausījās smago metālu un ko tādu. Man arī patika: “Nirvana”, “Korn”, “Limp Bizkit” un citas grupas. Tas, kas patīk 14 gados, tajā mirklī šķiet pasaulē labākais. Ar laiku gaume tiek izkopta un mainās. Tomēr, klausoties to, kas patīcis pusaudža vecumā, atgriezies kādreizējās sajūtās. Tā ir tā sakne. Vēlāk, sākot džeza apgūt, arī likās, ka tā ir vienīgā normālā mūzika.

– Mūziku studējāt augstskolā ārēms. Kāpēc izvēlējāties Nīderlandi?

– Pirms manis jau daži man pazīstami un labi mūziķi bija mācījušies. Otrs nozīmīgs apsvēruma – Nīderlandē saplūst un mijiedarbojas dažādas kultūras. Tas dod iespēju apgūt citu pieredzi. Dažādām kultūrām ir ļoti atšķirīga mūzika, ir vērtīgi, ja vari kaut ko no tā paņemt. Vēl svarīgi bija, ka Nīderlandē ir sakārtota sistēma. Varēju pats sevi uzturēt, mācīties un paralēli strādāt. Brīva laika nebija, bet viss bija tā sakārtots, ka nevajadzēja stresot. Vai nu es biju skolā, vai pie klavierēm, vai arī pelnīju naudu, strādājot par apkopēju, traukus mazgājot.

Tādā veidā ieguvi patstāvību dzīvē, vecākiem par mani nevajadzēja rūpēties, sūtīt lielu naudu izglītībai. Nīderlandē studenti var saņemt aizdevumu līdz augstskolas beigšanai. Ja studijas sekmīgi pabeigtas, saņemts diploms un atļautā darbā nostrādāts noteiktais stundu skaits, aizdevums ir atmaksāts no nodokļiem.

– Tomēr atgriezāties Latvijā.

– Pēdējā kursā trauki vairs nebija jāmazgā, biju dabūjis darbu teātrī, komponēju mūziku izrādēm. Viss bija sakārtots,

dzīvoju mūzikā, labā mūzikā. Bet kaut kā sāka pietrukt. Māksliniekiem reizēm var uznākt tādi lauzieni. Koncertdzīve prasa daudz nervu, garīgo atdevi. Jau tik sen spēlēju, tomēr joprojām pirms katra koncerta ir satraukums. Un tajā pašā laikā: ja pēc kāda koncerta, kur simtiem klausītāju priekšā ļoti nospēlēts, ir divu dienu pārtraukums, es jau sāku uztraukties, jūtos noguris no nekā, gandrīz depresija pārņem. Tas saistīts ar to baigo spriedzi, kas ir uzstāšanās laikā. No malas varbūt neredz, bet būtībā mākslinieks uz skatuves ir vājš un viegli ievainojams.

– Cik šobrīd aktīva koncertdzīve?

– Kopš pagājušā gada maija bez koncertiem nav bijusi neviena nedēļa. Ēnas puse tā, ka man vairs vispār nav laika nekam privātam. Mēģinājumi, uzstāšanās, paralēli žonglēju darbu Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolā. Tur pasniedzu vairākus mācību priekšmetus. Paldies sieviņai Evijai Vēberei-Mikālai, ka viņa to virpuli dzīvošanu piecēš. Evija arī ir mūziķe, tāpēc vieglāk saprasties, bieži arī uzstājamies kopā. Sarežģīta ir tāda žonglēšana starp daudzajiem darbiem, bet nesūdzos, jo nav jau laika būt bēdīgam vai sagurušam. Vienīgi pagājušajā gadā ap Ziemsvētkiem saņēmos un izdarīju tā, ka iedevu sev brīvdienas un nedēļu. Mēs dzīvojam laikmetā, kad arvien vairāk un vairāk tiek prasīts. Laiks ir daudz vērtīgāks par naudu.

Pagājušā gadā audzēkņi prasīja, kā mūzikim nopelnīt pietiekami daudz naudas. Atbildēju: ja cilvēks iedomājas klavieres un viņam uzreiz ienāk prātā Toms Mikāls, tas nozīmē, ka man vienmēr būs darbs. Bet, lai tā būtu, man jāspēlē ļoti profesionāli jeb kvalitatīvi jādara savs darbs. Tā ir tāda recepte, kas nekad nebeidzas. Mums ir daudz pianistu, kas spēlē līdz sirmam vecumam un var to darīt līdz mūža galam. ■

Vienam otru papildinot

✍ Ligita Kupčus-Apēna,
"Kurzemes Vārds"

Liepājas muzeja anfilādē skatāma mākslinieku Eltermaņu ģimenes daiļrade: Jāņa Eltermaņa gleznas, Annas Eltermanes tekstilijas un viņu meitu – Zanes un Lienas – keramika un ādas māksla. Izstādei dots nosaukums "Es tevi turpinu". "Tas radās nejausi, krāmējoties pa bibliotēku un vecām grāmatām," skaidro L. Eltermane, kas reizē ir izstādes kuratore. "Pamanīju franču modernās dzejas izlasi "Es tevi turpinu", tādu nelielu grāmatiņu, un momentā sapratu, ka tas ir ļoti foršs nosaukums un tas varētu atbilst."

UZAUGA MĀKSLAS PASAULĒ

"Manam tētim šogad būtu 95 gadu jubileja," L. Eltermane atklāj būtiskāko iemeslu izstādei. "Domāju, ka gan viņš, gan mamma būtu par to priecīgi," spriež izstādes iniciatore, vaicāta, ko vecāki par zīmīgo notikumu teiktu. "Es viņus ļoti mīlu. Esmu viņiem pateicīga, ka mums bija tāda ģimene, bija tāda dzīve." Atmiņā palikusi liela radoša darbošanās – gleznošana, zīmēšana, dažādu jaunu tehniku izmēģināšana, aušana, monotipija, grafikas tehnikas. "Mēs, mazi bērni, visur tikām ņemti līdz, vērjami, kā lietas notiek, uzaugām mākslas pasaulē."

Tētis gleznojis lielākoties dabā. Un reizēm meita Liene brauca viņam līdz studijās. "Tad es izstaigājos pa mežiem vai arī pati gleznoju ar eļļas krāsām. Man bija sava krāsu kaste. Šī mana gleznošana bija tikai tāda niekošanās, bet izjūtas ir dzīvas, it kā viss būtu vakar noticis, un sajūta ir, ka tētis un mamma tepat kaut kur blakus mīt, lēnītēm savā noskaņā darbojas."

Kad tētis devies aizsaulē, L. Eltermane apjautusi, ka caur viņa gleznām sākusī skatīties uz Latvijas dabu, ainavām. "Piemēram, braucot autobusā uz Rīgu un vienkārši skatoties pa logu, nodomāju – gluži kā tēta gleznā. Viņš ir mācējis to skaistumu ieraudzīt un caur tām gleznām nodot. Tas man liekas fantastiski, ka es tagad skatos viņa acīm uz pasauli. Tas ir man kaut kas tāds īpašs, ko es sajutu vēlāk, kad viņa vairāk nebija." Savukārt par mammu L. Eltermane saka, ka viņa vienmēr bijusi sabiedriski aktīva un ļoti daudzpusīga. "Bija gan grafiku mācījusies, gan teātra dekorāciju, gan aušanu un vēl citas nodarbes. Viņa brauca uz radošiem namiem jau tad, kad es vēl nebiju piedzimis. Ir saglabājušās no turienes sūtītas vēstules, sarakste ar tēti. Radošajiem namiem bija ļoti liela nozīme viņas dzīvē. Vecāki ļoti mīlēja zemi, laukus, dārzus – to visu. Bet mammai tas bija īpaši – dārzā puķes stādīja un darīja citus darbus. Un arī māsa izvēlējās dzīvot laukos, lai arī dzimusi un uzaugusi Liepājā, viņa šobrīd dzīvo pie Durbes."

SAJŪTĀS SILTA UN SIRSNĪGA

Izstādē apskatāmais saturs ir bagātīgs, visu četru ģimenes locekļu radošums vērojams dažādās izpausmēs. Tas savākts no dažādiem avotiem. "Viens mammas austais darbs parasti ir 1. ģimnāzijā pie sienas, palūdzu, lai man to iedod uz izstādes laiku. Šeit ir arī darbi no muzeja fonda. Bet liela daļa vecāku darbu glabājas pie manis mājās," pastāsta L. Eltermane, ar kuru tikāmies īsi pirms izstādes atklāšanas. Runājot par jubilāru – tēta – gleznām, tās ir no 60. gadu

Liene Eltermane ar sava tēva gleznu fonā. Jānis Eltermanis galvenokārt gleznoja ainavas gadalaiku mijā ar pirmo un pēdējo sniegu reālistiski romantiskā manierē, bet tapa arī klusās dabas ar zīvīm, jo mākslinieks bija kaislīgs makšķernieks.

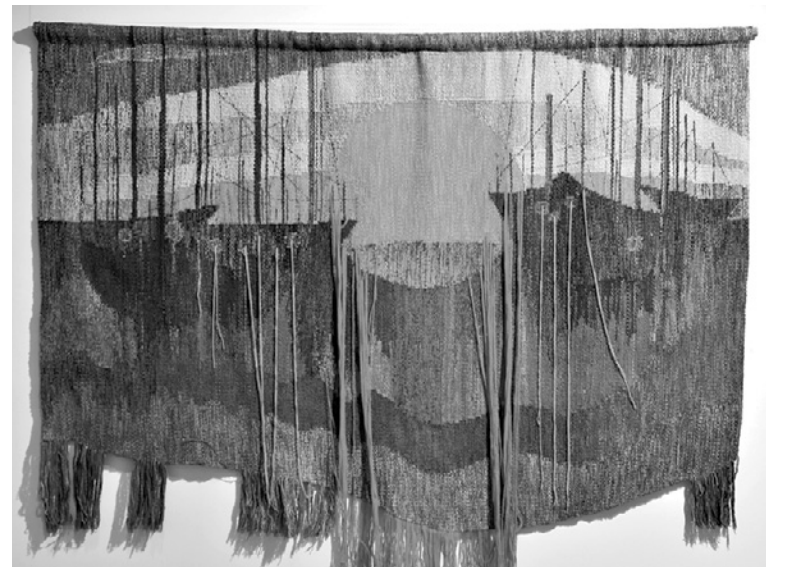
Katra no Lienas Eltermanes veidotajām "melnajām kastēm" glabā ko dārgu, šeit – mammai savulaik piederējušās atspoles.

beigām, 70. gadiem. Daļai ir joprojām viņa paša veidoti rāmji. "Koka darbnīcā pasūtīja listes, izžāģēja, un tētis pats taisīja, jo nekur nebija rāmju darbnīcas. Tagad viņi tāda želīga paskata, gribētu tos mainīt."

Vecāku piemiņai L. Eltermane radījusi īpašas "melnās kastes", kas ir arī viņas jaunākais kā mākslinieces veikums. "Tās ir ar melnu ādu, mazlietiņ ar apdruku apvilkas no ārpuses, bet iekšpusē ir manu senču fotogrāfijas. Ne tikai vecāku, bet vēl senāku radnieku – vecasmammas, vecatēva. Iespaidis ir tāds, ka viņi tā kā no tumsas, no tās senatnes skatās uz mums. Gala rezultāts izdevies negaidīti spēcīgs." Un kastes glabā lietas no pagātnes – tēta krāsu tūbiņas, mammas atspolītes, ir piparu dzirnaviņas un vēstules... "Tā nevar teikt, ka neko nemetu ārā, ka pilnīgi visu saglabāju, bet kaut kas ir. Kad mācījāties mākslas skolā, mums mācīja saskatīt to, kas ir tas vērtīgais visās lietās. Viss ir ar tādu mīlestību darīts. Šodien ražotās lietās tā iekšā nav."

Sajūtās izstāde izdevusies ļoti silta un sirsnīga, raksturo tās veidotāja. Aplūkojami gan jaunākie L. Eltermanes darbi, gan iepriekš Liepājā neizstādīti, tai skaitā šā brīža aizraušanās ar keramiku. Lai gan radošo garu mantojuši arī Lienas bērni, izstādē viņu darbu nav. "Jo viņi nav Eltermaņi," ar smaidu paskaidro māksliniece.

"Es tevi turpinu" apskatāma līdz 15. oktobrim.■

Annas Eltermanes darbs, kas glabājas muzeja krājumā. Viņas radošais mūžs bijis ražīgs un vārds uz visiem laikiem ierindots labāko tekstilmākslinieku pulkā.

Zanes Eltermanes keramikas darbi.

ELTERMAŅU ĢIMENE

- Laikabiedri mākslinieku Jāni Eltermani (1928–1997) atceras kā sabiedrisku, izpalīdzīgu, vitālu un dzīvespriecīgu cilvēku ar smalku dabas izjūtu. Arī viņa gleznas ir košas un priecīgas, nepastarpināti gleznotas dabā, neko nezaudējot no pārdzīvojuma patiesuma.

- Anna Eltermane (1929–2009) bija pazīstama kā tekstilmāksliniece, kura pamatā bija uzticīga klasiskajam gobelēnam. Viņas darbos vērojamas vērienīgas kompozīcijas, mirkļa pārdzīvojums, krāsu un līniju ritmi un tekstūru dažādība.

- Liene Eltermane (1960) ir ādas apstrādes māksliniece, taču ļaunas eksperimentiem ar dažādām tehnikām un materiāliem, aizrāvusies ar keramiku.

- Zanes Eltermanes (1962) daiļradē dominē keramika un tekstils.

Vai ir dzīve pēc Dzejas dienām?

✍️ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

“Bet tagad, piedodiet, gribu atpūsties savā gultiņā...” dzejnieks ANDRIS AKMENTIŅŠ pieskaņo intonāciju sava dzejoļa gurdēnājam noskaņai. Ar tādu domu iesākas un beidzas viņa publiskais pasākums Dzejas dienās Saldus novada bibliotēkā. Dzejniekam uz laiku jāpazūd “mežā” un jāpabeidzot pusratā pamests romāns. Ļoti ticams, ka tas no rokas ies tikai Vidzemē, kur saviem spēkiem atjauno dzimtas mājas.

IEDVESMAS KAISĪTĀJS

Rakstnieks saka visu, kas iešaujas prātā, tāpēc klausītāji reizē ar viņa dzīves raibumiem un atziņām saņem kodolīgus jokus, pa kādai paciešamai dzēlībai un dziļi rezonējošai atklāsmei. Saruna visu laiku notur modrus, jo ciemiņam brīžiem tieša valoda, brīžiem aplinkus.

“Vai ir dzīve pēc Dzejas dienām? Tuvākajā laikā man to nāksies noskaidrot,” autors jau tikšanās sākumā jūt vajadzību saldeniekiem paskaidrot, kā būtu jāsaprot paša teiktais par viņa aiziešanu. “Esmu nodomājis paņemt garāku “pensiju” no publiskas uzstāšanās. 35 gados esmu izbraukājis visu Latviju, piedalījies katrās Dzejas dienās, bet...”

Esmu divu romānu autors, bet ne vienu, ne otru nebūtu gribējis rakstīt. 20 gadu paskrejuši tik ātri, ka tā arī neesmu uzrakstījis romānu par kapusvētkiem. Tā dēļ vispār sāku domāt par romāniem.

Romānu “Meklējot Ezeriņu” sarakstīju piecos braucienos no Ventspils uz Madonas muzeju. Ceturtdienās un piektdienās biju muzejā, sestdienās un svētdienās savās lauku mājās pie Alūksnes slīpēju griestus un ļāvu raisīties domām. Nobraucis 5000 kilometru, romānu uzrakstīju.

Esmu daudz braukājis pa Latviju. Visus gadus centrālā doma bija iedvesmot cilvēkus. Pēc 35 gadiem secinu: varbūt visus nevajadzēja iedvesmot, selekcijai tomēr vajadzēja būt...” ciemiņš pa istam sevi šausa un nodeklamē dzejoli par “mūsu drausmīgo naivumu” 90. gados. Kā smaga atslēgu bunte žvadz viņa frāzes “kā mēs dziedājam!”, “kā mēs dejojām!”, “kā mūs drāza!” un “kā mēs mukām” no Latvijas kur kurais; tolaik viss bijis pār mēru un bez sajēgas. “Latviešiem raksturīga krīzes psiholoģija, jo mūsu priekšvēsture ir drausmīgi smaga. Pašlaik sportā vislabāk redzam: tiklīdz uzrodas kāds, kurš to prot savākt, mēs spējam daudz vairāk, nekā paši ticam,” A. Akmentiņš pieskaras gaišākai notij.

TEKSTUĀLAS KARIKATŪRAS

Viesis vairumu dzejoļu lasa vieglajā valodā jeb nodzied paša sacerētās melodijas. Tie palikuši pāri no mūzikla “Zum zum”, kam oktobra vidū VEF Kultūras pilī paredzēta pirmizrāde. “Muļķīgā kārtā pirms diezgan ilga laika piekritu uzrakstīt mūziklam tekstus. Sacerēju 17 un sapratu, ka izrāde būs drausmīga. Tad atklājās, ka tā nevienam nepatīk, viens autors aizmuka, nedaudz traukus ribinādams. Lietu pārņēma jaunieši, viņi strādā ar pilnīgi citu “funkciju”, tāpēc nu drīkst reklamēt pirmizrādi. Tajā nebūs daudz spožu uzvārdu, bet pa kādam tomēr trāpījies. Visus dzejoļus mūziklam nevajadzēja, tāpēc man palikuši diezgan daudzi, ar kuriem drīkst darīt, ko vēlos. Starp citu, dziesmu tekstiem diezgan

IEVAS VILMANES FOTO

Andra Akmentiņa dzejas koncerts Saldus novada bibliotēkā.

bieži mēdzu piedomāt melodiju – lai komponists uztvertu manu domu un darba noskaņu, bet istā melodija jā sacer komponistam,” dzejnieks ieskicē savu darba stilu.

Viņš laiku pa laikam klausītājus aplaimo ar jancīgām dzīves karikatūrām. Daudzas rada vārdu spēles un ziņu virsraksti. “Cik gan laimīgas var būt beigas, ja beigas ir un paliek beigas? Tāpēc uz savas jaunākās dzejoļu grāmatas “Laimīgas beigas” vāka būtu gribējis laimīgu godzillu, kurš grauž helpilsētu, bet Ukrainas kara dēļ tāds attēls nederēja. Izdevums grāmatnīcās nav, tāpat tam beigas patiešām bijušas laimīgas. Cerēju uz papildtirāžu, bet tipogrāfijā atbildeja: “Andri, bet jau bija liela tirāža dzīva autora grāmata!”

Mūsu latviešu valodas līmenis – pašvaks. Ziņu portālos jāstrādā diezgan ātri, tāpēc tajos gadās visvisādi “brīnumi”. No tiem man rodas teksti. Piemēram, “Pīrādziņu attiecības Ziemassvētkos. Visi garšīgi. Kamēr silti.” “Tavs mīlais ir atstarotājs. Lidzko novērsies, viņš dzies.” “Es izgāju pastaigāties gar jūru. Kur vēl drošāk, jo vienā pusē vienmēr būs jūra!” Manā visisākajā dzejolī ir divi vārdi: “Mugurkaulu neieliesi.”

VALODAS DZĪVĪBAS POLISE

A. Akmentiņš ierunājas, ka aptuveni 20 gadu atdzejo ārņemju filmas latviešu

valodā. Par šādu virzienu retais dzirdējis. “Sākot no “Šreka” otrās daļas, latviski esmu dublējis gandrīz visas animācijas filmas. Lai kinodarbu iztulkotu, pietiek ar četrām dienām, pēc tam man ekrāna varoņu mutēs jāieliek latviešu vārdi, kas zilbju skaita un skaņas ziņā sader ar oriģinālvalodu. Diezgan lielas grūtības rada angļu īsie vārdi, to dēļ sanāk mānīt. Piemēram, “truck wash” – divi zilbi garī vārdi, kas latviski nozīmē “smago mašīnu mazgātava” – deviņas zilbes. Vai priecāties, ka somu valodā vārdi vēl garāki.

Baltijas valstu valodas iegūst no globalizācijas tādā ziņā, ka lieli filmu ražošanas uzņēmumi, piemēram “Walt Disney”, tērē lielu naudu par savu darbu dublēšanu – samaksā tulkotājam, atdzejotājam, aktieriem (filmā “Wish” ir 32 vokālisti!). Kompānija negūst lielu peļņu pat tad, ja filmai Latvijā ļoti labi veicas un par to iekasē 30–40 tūkstošus dolāru. Ja nemaldos, Baltijas valstu valodas ir trīs vismazākās valodas, kurās dublē bērnu filmas. Mums par to jāpriecājas, jo kases grāvjiem ne vairāk par subtitriem. Latviešu valodā runā “Windows” sistēma un datorī, arī tie ir kā izdzīvošanas garantija pasaulē, kurā ik gadu pazaudē 50 valodu,” dzejnieks saka.

VIZĪTKARTE

Andris Akmentiņš

◊ Dzejnieks, prozaikis, atdzejotājs, mūziķis no Ventspils.

◊ Īstajā vārdā Andris Grīnbergs, dzimis 1969. gada 16. septembrī.

◊ Beidzis Valmieras 5. vidusskolu un Latvijas Valsts universitātes Filoloģijas fakultātes Žurnālistikas nodaļu.

◊ Latvijas Rakstnieku savienības biedrs kopš 1994. gada.

◊ Pirmā publikācija – 1988. gadā dzejoļu kopa žurnālā “Liesma” (Nr. 11).

◊ 1991. gadā saņēmis Klāva Elsberga prēmiju par dzejas publikācijām periodikā.

◊ 2019. gadā par romānu “Skolotāji” saņēma AKKA/LAA Autora balvu. 2021. gadā par novatorismu – Dzintara Soduma balvu.

◊ Piecu dzejas un četru prozas grāmatu autors. Dziesmu tekstu autors leļļu teātra izrādei “Zanzibāras lidojums”, bērnu uzvedumam “Ieskandinī Rīgu” un iestudējumam “Nezinītis”.

APLAMS MANTOJUMS

Liepājas Universitātes rakstniecības studiju programmā A. Akmentiņš lasa praktiskās dzejas kursu. Sievietēm par to esot vislielākā interese. “Viņas raksta dzeju, es – reizē ar viņām, rezultātā katru gadu visi apdzejojas,” pajoko viesis un steidz paskaidrot, kādēļ viņa dzejojim par ozolu šāds ievads vispār vajadzīgs, “daudzi studenti dzejolī prot radīt noskaņu, tajā ir meži, migla, jūra, logi, rokas... Reiz man trāpīja doma – kā būtu, ja strādātu tikai kaut kam viens? Pamatīgi pastrādāju ar latviešu simbolu ozolu.

“Lapas plūksnaini daivainas, zīles vīkals bļodveidīgs, koksnaini, tiklaidi zviņaini” – nepavisam nav manis sacerēts teikums, zīles un ozola zinātnisko aprakstu “nosperu” no vietnes *latvijasdaba.lv* – pat nemēģināju sacerēt ko labāku. Šo teikumu man gribēja izredīgēt, jo tajā esot par daudz īpašības vārdus. Drausmīgi apvainojos un neļāvos,” dzejnieks pasmaida par sevi un ved sarunu dziļāk tēmā – līdz latviešu mantotajiem priekšstatiem par ozola simboliku un tēlu.

“Esmu izaudzis ar ainavu, kurā ozols ir viens, tāpēc bija jocīgi lasīt, ka reiz Zemgali klāja ozolu bīzīši. Mūsu folklorā ozols ir vīrišķs simbols, liepa – sievišķa, bet vispār ir arī ozolu meitenes un liepu džeķi. Latviešiem mīti ir par daudz ko, tie atkārtoti tik bieži, ka grūti tikt pāri. Man Alūksnes mājās izraka aku. 50 gadu babuļi cits citam nodeva ziņu, ka “Akmentiņš” ūdens nav. Racēji pirmajā reizē kļūdījās, bet turpināja meklēt un trāpīja avotam – diennaktī divi grodi pietecēja! Man bija grūti noticēt, jo dzīvoju mītā, ka “Akmentiņš” ūdens nav. Pāri akai sleju vigvamu un iekārtoju ideālu rakstnieka darba vietu. Es zinu, ko darišu nākamajos 20 gados. Bet bija brīdis, kad šķita – pēc Dzejas dienām nekā nav,” atzīst ventspilnieks un atvadās. ■

Teātris

◊ 1. oktobrī **Jūrmalas parkā Liepājā** ģimenes aicinātas līdzdarboties dokumentālā izrādē dabā "Visi putni skaisti dzied". Režisore un dramaturģe Krista Burāne, komponists Jēkabs Nīmanis, horeogrāfe Kristīne Brīniņa.

◊ 1. oktobrī **koncertzālē "Lielais dzintars" Liepājā** uz kamerizrādi "Cirks burvju mežā" un meistarklasēm bērniem un vecākiem aicina žonglieris Julians Sēters no Norvēģijas.

◊ 5. oktobrī **uz eksperimentālās skatuves koncertzālē "Lielais dzintars"** skatāma Ingas Krasovskas izrāde "Svešā āda". Izrādē piedalās Liepājas teātra aktieri Inese Kučinska, Agnija Dreimane un Kārlis Artejevs. Tērpus un skatuves ietēpju veidojusi māksliniece Ilze Vītoliņa, video mākslinieks -8, gaismu māksliniece Krista Erdmane, skaņu celiņš - Zane Dombrovska.

◊ 6. oktobrī **Kuldīgā, Kaļķu ielas kvartālā**, Jāņa Kreičmaņa stand-up komēdija "Pirmās ūsas".

◊ 7. oktobrī **Laucienes kultūras namā** būs skatāma jauniešu teātra "Es un mēs" komēdija "Pavediens". Režisors - Mikus Krastiņš.

◊ 11. oktobrī **Brocēnu Kultūras centrā** Zanes Daudziņas monokomēdija "Tāda esmu".

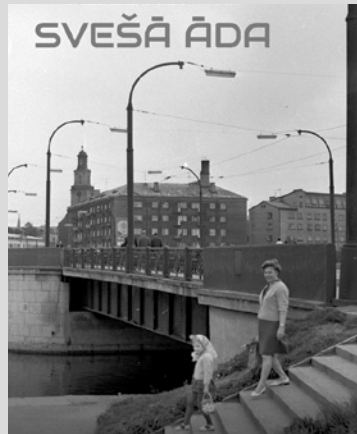
◊ 12. oktobrī **teātra namā "Jūras vērti" Ventspilī** Jaunā Rīgas teātra izrāde "Žižeks. Pītersons. Gadsimta duelis".

◊ 15. oktobrī **teātra namā "Jūras vērti"** Latvijas Jaunatnes teātra izrāde "Kapteiņa Granta bērni".

◊ 15. oktobrī **Kuldīgas Kultūras centrā** Nacionālā teātra viesizrāde "Tik mīla vien".

◊ 19. oktobrī **teātra namā "Jūras vērti"** "Dirty Deal Teatro" izrāde "Drama Queen".

◊ 25. oktobrī **Saldū**, Avotu ielas 12. nama lielajā zālē, muzikāls uzvedums ģimenēm "Ķepaiņiem pa pēdām".

Māksla

◊ 21. oktobrī **Talsu novada muzejā** paredzēta tikšanās ar Talsu novada lietīšķās mākslas meistarų kopizstādes "Tamborējumi" autoriem.

◊ Līdz 22. oktobrim **Kuldīgas novada muzejā** Arta Jēkabsona izstāde "Mirdzēšana".

◊ Līdz 28. oktobrim **Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā** skatāma Saldus mākslinieku grupas jubilejas izstāde "Pirmie 70".

◊ Līdz 29. oktobrim **Kuldīgas Mākslas namā** gleznotāju Irēnas Lūses un meitas Ditas Lūses darbu izstāde "Par pārējo domāsim rīt".

◊ Līdz 19. novembrim **Kuldīgas novada muzejā** fotokluba "Divas upes" izstāde "Kuldīgas šarms".

◊ Līdz 28. janvārim **Kuldīgas Adatu fabrikā** 27 darbi no mākslas mecenāta Jāņa Zuzāna kolekcijas.

◊ **Linmeijera namā Aizputē**, Pasta ielā 6, regulārs izstāžu piedāvājums ir pasaules mazākajā izstāžu zālē. Tas ir 10 centimetrus liels stikla kubs, kurā top dažādi mākslinieku darbi, kurus apskatīt var ikviens interesents jebkurā diennakts laikā, ielūkojoties traktiera durvju atslēgas caurumā.

Mūzika

◊ 6. oktobrī **Sabiles Mākslas, kultūras un tūrisma centrā** viesosies alternatīvā postfolka grupa "Zāle".

◊ 6. oktobrī **Talsu tautas namā** un 14. oktobrī **Kuldīgas Kultūras centrā** koncertā "Serenādes" uzstāsies Normunds Rutulis, Dainis Skutelis un Roberto Meloni.

◊ 6. oktobrī **koncertzālē "Lielais dzintars"** un 11. oktobrī **Ventspils koncertzālē "Latvija"** Ulda Marhileviča un Guntara Rača dziesmu cikls "Gaismas atgriešanās".

◊ 7. oktobrī **Kuldīgas pilsētas dārzā** muzicēs "Suitu dūdenieki", kapela "Lēnām pār tiltu", Laimis Rācenājs un mariači grupa, snēpelnieku kapela "Kā ir, tā ir".

◊ 7. oktobrī **Kuldīgas Sv. Katrīnas baznīcā** Džūlijas Arnaboldi (alts) un Dārtas Tisenkopfas-Muselli (arfa) koncerts "Balsis un ilūzijas. Viola Itinerante".

◊ 13. un 14. oktobrī **koncertzālē "Lielais dzintars"** norisināsies Jāzepa Vītola pianistu konkursa fināls.

◊ 15. oktobrī Saldus novada **Kalnu kultūras namā** "Šveiks - dziesmu spēle TOREIZ un TAGAD".

◊ 20. oktobrī **Brocēnu kultūras namā** komponista Egona Valtera autordziesmu programma "Savādā meitene". Koncertā piedalīsies Lauris Valters, Madara Orola, Jānis Miltiņš un citi mākslinieki.

◊ 20. oktobrī **Saldus Mūzikas skolā** Gundara Āboliņa un Andreja Osokina "Sajūtu spēles".

◊ 21. oktobrī **Ventspils koncertzālē "Latvija"** Daumanta Kalniņa un Ventspils bigbenda koncerts.

◊ 21. oktobrī **Talsu tautas namā** un 27. oktobrī **Brocēnu Kultūras centrā** "degs" "Čigānu dvēseles ugunsurs" - muzikāla izrāde, kas radīta, balstoties uz labi zināmiem pasaules hitiem.

◊ 25. oktobrī **Ventspils koncertzālē "Latvija"** koncertprogramma "Transformācijas. Starp džeza un klasiskās mūzikas pasaulēm".

◊ 26. oktobrī **teātra namā "Jūras vērti" Ventspilī** Viktoram Cojam veltīts dramatisks koncerts "Lūk, tā!".

◊ 28. oktobrī **koncertzālē "Lielais dzintars"** skatāms koncertuzvedums "Ziedonis". Piedalās Latvijas Radio koris un diriģents Sigvards Kļava. Programmā fragmenti no oratorijas "Dzejnieks un nāra", latviešu komponistu dziesmas ar Imanta Ziedoņa vārdiem.

◊ 29. oktobrī **Talsu tautas namā** izskanēs koncerts "Home Again". Eltona Džona mūziku atskaņos Miķelis Ābols ar grupu; pie klavierēm - Anatolijs Livča.

◊ 29. oktobrī **teātra namā "Jūras vērti"** mūzikls par kora dzīvi "ZUM ZUM". Raimonds Petrauskis, Laura Polence, Annija Putniņa, Edgars Niklasons, Andris Akmentiņš.

Citas lietas

◊ 2. oktobrī Saldus novada **Kursišu pagasta bibliotēkā** tikšanās ar godalgotu dzejnieku un literatūrzinātnieku Kārli Vērdu.

◊ 6. oktobrī **Kolkas tautas namā** būs telpu dekoru no otrreizēji izmantojamiem materiāliem gatavošanas meistarklase.

◊ 7. oktobrī **Pastendes kultūras namā** notiks vidējās paaudzes deju kolektīva "Dzalksti" draugu koncerts.

◊ 7. oktobrī **Kuldīgā** notiks ikgadējais Hercoga Jēkaba gadatirgus.

◊ 3.-7. oktobrī **Kuldīgas Restaurācijas centrā** notiks atvērta restaurācijas darbnīca. Apmeklētājiem būs iespēja vērot kokapstrādes restaurācijas procesu, pašiem iemēģināt stikla griešanu, ēvelēšanu, logu ķitēšanu.

◊ 16. oktobrī **koncertzālē "Lielais dzintars" Liepājā** un 17. oktobrī **teātra namā "Jūras vērti" Ventspilī** varēs noskatīties Milānas baleta teātra deju izrādi "Šansons. Bolero".

◊ 19. oktobrī **Saldus novada bibliotēkā** "Arī rudenī var būt Ziedonis" - diskusija ar Imanta Ziedoņa "Rakstu" sastādītāju Andru Konsti par autora prozu un dzeju.

◊ 27. oktobrī **Kursišu Kultūras centrā** Raita Zapacka "Literatūras furšets".